

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2024-01-29

SBN 2024-02-27

Diarienummer SBF-2023-01182

Handläggare

Anna Olsson

Telefon: 031-368 1587

E-post: anna.olsson@stadsbyggnad.goteborg.se

Godkännande av Planeringsstrategi för Göteborgs översiktsplan

Förslag till beslut

I stadsbyggnadsnämnden

1. Godkänna förslag till planeringsstrategi för Göteborgs översiktsplan i enlighet med bilaga 1 till stadsbyggandsförvaltningens tjänsteutlåtande
2. Föreslå kommunfullmäktige att anta förslag till planeringsstrategi för Göteborgs översiktsplan
3. Godkänna uppföljning av Översiktsplan för Göteborg, i enlighet med bilaga 2 till stadsbyggnadsförvaltningens tjänsteutlåtande, som planeringsunderlag.
4. Hemställa till kommunfullmäktige om uppdrag att ta fram följande ändring av översiktsplan för Göteborg i enlighet med planeringsstrategin
 - a. Ändring och inarbetning av fördjupningar Mölndalsåns dalgång och Södra Askim
 - b. Ändring och inarbetning av tillägg översvämningsrisker
 - c. Ändring tematisk kapitel Mobilitet och infrastruktur
 - d. Mindre ändringar som redovisas i planeringsstrategin
5. Stadsbyggnadsförvaltningen får uppdrag att ta fram riktlinje för planeringsnivåer för översvämningsrisker

Sammanfattning

Lagändringar som infördes i plan- och bygglagen 1 april 2020 innebär att kommunfullmäktige ska anta en planeringsstrategi i början av varje mandatperiod, senast 24 månader efter ordinarie val. Stadsbyggnadsförvaltningen har genomfört uppföljning av översiktsplanen samt tagit fram ett förslag till planeringsstrategi för översiktsplanen. Planeringsstrategin ska innehålla en bedömning om översiktsplanen är aktuell samt förslag på en inriktning för stadens kommande arbete inom översiktsplanering.

Stadsbyggnadsförvaltningen gör bedömningen att översiktsplanen är aktuell. De fördjupningar och tillägg som hör till översiktsplanen bedömer förvaltningen endast vara delvis aktuella. Planeringsstrategin innehåller därför förslag på kommande ändringar av översiktsplanen som behövs för att hålla den aktuell. Vidare ger planeringsstrategin förslag på inriktning för kommande arbete med översiktsplanering. Detta är arbeten som bedöms behövas för att översiktsplanen fortsatt ska vara ett aktuellt och bra styrdokument för stadsutvecklingen i Göteborg. Det är också arbeten som kan bidra till att underlätta för genomförandet av översiktsplanens strategier och inriktningar.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bilagor

1. Förslag till planeringsstrategi för översiktsplan för Göteborg
2. Uppföljning av översiktsplan för Göteborg

Ärendet

Stadsbyggnadsförvaltningen har genomfört uppföljning av översiktsplanen samt tagit fram ett förslag till planeringsstrategi för översiktsplanen i enlighet med PBL 3 kap. 23 §. Förvaltningen föreslår att stadsbyggnadsnämnden godkänner förslaget till planeringsstrategi samt översänder till kommunfullmäktige för beslut om antagande. Förvaltningen föreslår vidare att stadsbyggnadsnämnden godkänner uppföljningsrapporten som ett planeringsunderlag.

Beskrivning av ärendet

Lagändringar som infördes i plan- och bygglagen 1 april 2020 innebär att kommunfullmäktige ska anta en planeringsstrategi i början av varje mandatperiod, senast 24 månader efter ordinarie val. Den första planeringsstrategin för Göteborg behöver därför vara antagen av kommunfullmäktige senast 11 september 2024. Lagstiftningen möjliggör för att ändra planeringsstrategin från det att den antagits och fram till nästa ordinarie val. Motiv till att ändra planeringsstrategin oftare kan till exempel vara ändrade planeringsförutsättningar eller prioriteringar.

Planeringsstrategin ska innehålla en bedömning om översiktsplanen är aktuell och den ersätter därmed den tidigare aktualitetsprövningen. Prövningen av översiktsplanens aktualitet ska göras i förhållande till om planen ger vägledning om den avsedda mark- och vattenanvändningen, hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras, hur planen tillgodoser värdena i riksintressen och hur gällande miljö kvalitetsnormer följs. Det är översiktsplanens aktualitet i dess helhet som ska bedömas, det vill säga även ändringar för viss del av kommunens yta och tillägg till planen.

Det som är nytt i och med införandet av kravet på planeringsstrategi är att kommunen även ska ta ställning till den fortsatta översiktsplaneringen, det vill säga vilka insatser som behövs för att fortsatt hålla översiktsplanen aktuell. Planeringsstrategin i sig innebär dock ingen ändring av översiktsplanen.

Göteborgs stad har följt upp översiktsplanen varje år sedan 2009. Ambitionen är att även fortsättningsvis följa upp den årligen och att dessa uppföljningsrapporter ska kunna ligga till grund för planeringsstrategin. Göteborgs nya översiktsplan antogs av kommunfullmäktige i maj 2022. Eftersom planeringsstrategin denna första gång tas fram relativt tätt på att översiktsplanen antogs, har den första uppföljningen av planen integrerats med arbetet att ta fram planeringsstrategin.

Såväl bedömningen av översiktsplanens aktualitet som förslaget på inriktning för kommunens fortsatta arbete med översiktsplanering, är baserat på vad som framkommit i uppföljningen av översiktsplanen. Länsstyrelsen har dessutom bidragit med en sammanställning av nya och ändrade planeringsunderlag som har tillkommit sedan översiktsplanen antogs. Det gäller statliga och mellankommunala intressen som kan ha betydelse för översiktsplanens aktualitet. Länsstyrelsen har även angett att deras granskningsyttrande för Göteborgs översiktsplan samt för dess fördjupningar och tillägg fortfarande är aktuellt.

Uppföljningen av översiktsplanen redovisas i en separat bilaga till planeringsstrategin. En utvecklad modell för uppföljning har tagits fram med syfte att bredda uppföljningen till att inkludera fler perspektiv jämfört med tidigare uppföljningar. Förutom att följa upp hur väl översiktsplanen efterlevs i efterföljande planering och beslut, har uppföljningen nu

kompletterats med indikatorer för om stadens utveckling går i linje med översiktsplanens intentioner.

Stadsbyggnadsförvaltningens bedömning

Syftet med att ta fram en planeringsstrategi är att främja en ökad kontinuerlig översiktsplanering. Förvaltningen anser att framtagandet av denna planeringsstrategi har bidragit med detta, framför allt bidrar det till att hålla samtalet kring översiktsplanen aktuell. Förvaltningen bedömer dock att processen för kontinuerlig översiktsplanering behöver utvecklas och har därför påbörjat detta arbete. I planeringsstrategin redovisas några av de element som förvaltningen bedömer är viktiga för en kontinuerlig process. Bland annat handlar detta om att tydligare knyta översiktsplaneringen till stadens övriga processer inom stadsutveckling. Vidare föreslås en ny hantering av ändringar av översiktsplanen. Istället för att ta fram fördjupningar och tillägg som separata dokument, är förslaget att arbeta in ändringar direkt i översiktsplanen när de har processats och antagits.

Stadsbyggnadsförvaltningen gör bedömningen att översiktsplanen är aktuell. Detta innebär att översiktsplanens ställningstaganden står sig väl och att översiktsplanen är aktuell i alla väsentliga delar. Det innebär också att översiktsplanens övergripande inriktning, utbyggnadsstrategin samt dess geografiska och tematiska inriktningar bedöms kunna ge god vägledning för beslut om hur mark- och vattenområden ska användas och hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras. Planen bedöms också vara fortsatt aktuell i förhållande till de krav som ställs i plan- och bygglagen på att tillgodose värdena i riksintressen och hur miljö kvalitetsnormer följs.

De fördjupningar och tillägg som hör till översiktsplanen bedömer förvaltningen endast vara delvis aktuella. I planeringsstrategin föreslås därför en rad ändringar av översiktsplanen som innebär att följande fördjupningar och tillägg delvis omarbetas och samtidigt arbetas in i den kommunövergripande översiktsplanen:

- Fördjupningar för Mölndalsåns dalgång (gemensam med Mölndals stad)
- Fördjupning för Södra Askim
- Tematiskt tillägg för översvämningsrisker

Det tematiska tillägget för förorenade områden bedöms i stora delar vara inaktuellt och behöver ersättas med annan typ av styrande dokument. Fram tills dess att ett nytt styrande dokument tagits fram, kan dock dokumentet Tematiskt tillägg Förorenade områden fungera som styrande för efterföljande planering.

Förvaltningen har redan påbörjat arbete med några ändringar av översiktsplanen. Det handlar om tillägg för jordbruksmark och energiproduktion samt en fördjupning för del av södra Älvstranden. Dessa arbeten bör fortsatt prioriteras. Förvaltningen har även identifierat behov av ändringar som rör tematiska inriktningar för mobilitet och infrastruktur respektive klimatanpassning och föreslår därför att fullmäktige ger stadsbyggnadsnämnden i uppdrag att ta fram dessa ändringar. Utöver dessa arbeten finns förslag på några mindre ändringar som skulle kunna bidra till att hålla översiktsplanen aktuell. Ambitionen är att kunna genomföra dessa ändringar som en samlad process och om möjligt även samordna vissa processteg med de pågående ändringarna.

För att hålla översiktsplanen aktuell, är förvaltningens bedömning att det är lika viktigt att aktivt arbeta med dess strategier och successivt genomföra åtgärder och insatser som den föreslår. Eftersom översiktsplanen är relativt ny, har arbetet med planeringsstrategin till stöd del fokuserat på sådant som kan konkretisera översiktsplanen. Syftet med detta är att ge ett bättre stöd för hur dess intentioner kan genomföras. Planeringsstrategi pekar därför även ut ämnesområden eller knäckfrågor, inom vilka arbeten av olika karaktär kan behöva genomföras inom planeringsstrategins tidshorisont. Dessa redovisas under rubriken Behov av strategisk planering i planeringsstrategin. Bedömning av vilka behov som är mest prioriterade och när i tid de kan påbörjas behöver ske inom ramen för ordinarie verksamhetsplanering. Arbetena kommer i stor utsträckning att beröra stadsbyggnadsförvaltningen, men deltagande från flera av de stadsutvecklande förvaltningarna inom staden kommer i vissa fall att behövas.

Ett behov som har identifierats är en uppdatering av planeringsnivåer för översvämningsrisk kopplat till Mölndalsån och kusten. Denna uppdatering bedöms behöva göras relativt omgående för att ge rätt förutsättningar för efterföljande planering. I nuläget ingår planeringsnivåer i översiktsplanens tematiska tillägg för översvämningsrisker. I översiktsplanen framgår det att anvisningar för anpassningsåtgärder ska utvärderas löpande i samband med att kunskapen ökar och en beslutsordning redovisas som innebär att stadsbyggnadsnämnden beslutar om uppdaterade planeringsnivåerna. I enlighet med detta tidigare beslut föreslås därför planeringsnivåerna nu brytas ut från översiktsplanen och flyttas till ett reglerande styrande dokument för planeringsnivåer. Ett första steg i detta föreslås vara att stadsbyggnadsnämnden tar fram riktlinjer för uppdaterade planeringsnivåer för Mölndalsån och för kusten.

Henrik Kant

Jenny Adler

Stadsbyggnadsdirektör

Avdelningschef Strategi och taktik